

Макеєв В.Ф., Гриновець В.С.

Розвиток керамічного протезування в ЛНМУ імені Данила Галицького в 50–60 роках ХХ сторіччя.

Спогади про асистента кафедри ортопедичної стоматології ЛДМІ Самуїла Шмерцлера

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Україна

Понад 200 років тому були зареєстровані перші відомі спроби використання кераміки у стоматологічній практиці. Вирішення проблеми штучних зубів природнього кольору здавна турбували професійних спеціалістів, які займалися відновленням жувального апарату та естетики зубів людини. Знахарі, цирульники, зубні лікарі, дантисти з давніх часів застосовували для цього різні матеріали кістки тварин (слонова кістка), реплантацію зубів, щоб досягти естетичного ефекту після втрати зубів. У 1788 р. дантист Ніколас Дубойс де Хемант (Nicholas Dubois-de Chemant) в Парижі створив і вперше описав свою роботу з кераміки – повний порцеляновий зубний протез з цілісного куска кераміки. Він у 1797 р. видав працю англійською мовою «Дисертація на тему штучних зубів». Наступним важливим досягненням у цьому напрямку було створення, також у Парижі, в 1806–1808 рр., італійським дантистом Джузепанжелло Фозі (Giusepangelo Fozi) поодиноких (окремих) зубів, які він випікав у 26 різних кольорах. У подальшому процесі вдосконалення фарфорових коронок активно проводилася робота у США [7].

У Львові широке виготовлення та застосування фарфорових коронок відоме завдяки роботам лікаря-стоматолога, професора медичного факультету Львівського університету Теодора Богосевича. Працюючи у своїй приватній клініці і викладаючи в стоматологічній амбулаторії Львівського уні-

верситету, Т. Богосевич разом з А. Гонькою (крівником стоматологічної амбулаторії) у 1902–1913 рр. долучилися до виготовлення, поширення та вдосконалення керамічних конструкцій у Галичині. В період існування кафедри і клініки стоматології Львівського університету 1913–1941 рр., під керівництвом відомого професора Антонія Цешинського, проводилися наукові дослідження з вдосконалення протезування керамічними протезами (знімними і незнімними конструкціями), керамічними коронками та вкладками [2, 3, 6].

У післявоєнний період у Львові працювали зуболікарська школа і зуботехнічне відділення медичного училища, а в 1958 р. відкрито стоматологічний факультет у Львівському державному медичному інституті (ЛДМІ), що посприяло відновленню стоматологічної школи університетського рівня.

До роботи на кафедрах новоствореного стоматологічного факультету, були залучені високоосвічені кадри зі значним багажем теоретичних знань і практичних навичок у стоматологічній практиці.

Одним із таких фахівців став на той час лікар-стоматолог Самуїл Аронович Шмерцлер, який був обраний асистентом новоствореної кафедри ортопедичної стоматології ЛДМІ [1, 4].

Шмерцлер Самуїл Северин Аронович народився 14 грудня 1907 р. у м. Станіслав (тепер Івано-Франківськ) у багатодітній сім'ї (2 братів і 3 сестри) приватного шевця. Через смерть матері

Самуїл Северинрано осиротів – у віці 11 років. Вчився у станіславській гімназії, а згодом навчався у школі зубних техніків. З 1925 р. Самуїл Северин почав працювати зубним техніком в приватному зуботехнічному закладі Р. Ульмана м. Станіславова.

Бурхливе політичне життя тогочасної Галичини не залишило осторонь зубного техника Самуїла Шмерцлера. Опинившись у рядах прихильників соціалістичних ідей тогочасної Польщі, а після однієї з маніфестацій він опинився в короткостроковому ув'язненні у Березі Каргузькій (відомому польському концентраційному таборі). Після цієї події він назавжди покинув політичний напрямок діяльності і занурився у професійну діяльність зуботехнічної роботи.

Проявивши інтерес і старанність у своїй роботі, С. Шмерцлер влаштується в фірму ЦЕРДЕНТ у Варшаві, де працює впродовж 1937–1939 рр. інструктором з виготовлення порцелянових коронок.

Воєнні дії в Польщі спонукають спеціаліста з виготовлення порцелянових коронок Самуїла Северина Шмерцлера переїхати до Києва, де він влаштується у зуботехнічну лабораторію, а завдяки досвіду, знанням і вмінням, під час війни 1941–1944 рр. був завідувачем зуботехнічної лабораторії під Алма-Атою Казахської РСР.

У 1945 р. Самуїл Северин Шмерцлер поступив на лікувальний факультет Станіславського медичного інституту звідки з другого курсу перевівся до Київського медичного «Стоматологічного інсти-

Рис. 1. Лікар-стоматолог Самуїл Северин Аронович Шмерцлер (особова справа ЛНМУ).

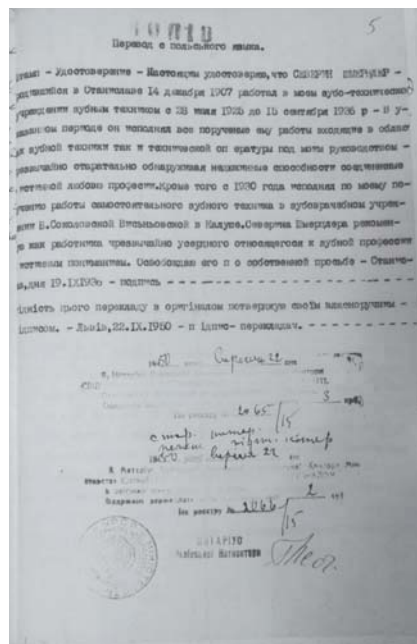

Рис. 2. Характеристика Северина Шмерцлера з місця праці (особова справа ЛНМУ).

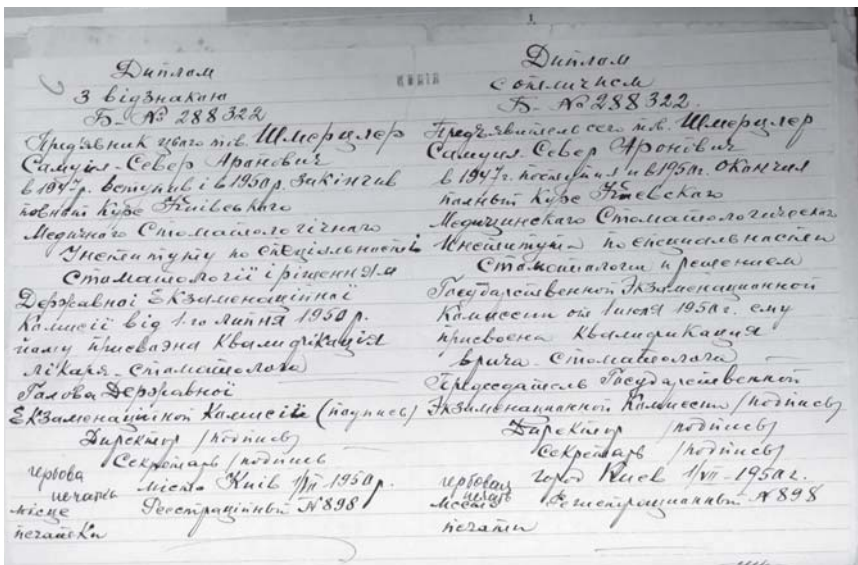

Рис. 3. Копія диплому С.А. Шмерцлера (особова справа ЛНМУ).

туту» і завершив навчання в 1950 р., отримавши диплом з відзнакою лікаря-стоматолога.

Після закінчення навчального закладу лікар С. Шмерцлер отримав скерування до Львова, де до 1960 р. працював лікарем-стоматологом ортодонтом у лікарні «ОХМАТДИТ». Праця в лікарні

педіатричного профілю вплинула на подальший ріст С. Шмерцлера як спеціаліста і науковця у виконанні його подальшої наукової роботи, нерозривно пов'язаної з протезуванням керамічними конструкціями та їх вдосконаленням.

У 1960 р. С. Шмерцлер був допущений до конкурсу на виконувача обов'язків асистента кафедри хірургічної стоматології з курсом ортопедичної стоматології, завідувачем якої на той час був доцент О.В. Коваль.

Маючи великий досвід практичної роботи з зубопротезування та глибокі теоретичні знання С.А. Шмерцлер вів практичні заняття і читав лекції з ортопедичної стоматології студентам 3-го курсу стоматологічного факультету [5].

У 1964 р. за результатами конкурсу він був обраний на посаду асистента кафедри ортопедичної стоматології ЛДМІ (на той час завідувачем кафедри був професор Я.М. Збарж) [4].

На той час асистент С.А. Шмерцлер плідно співпрацює з Ленінградським заводом зуболікарських матеріалів, зокрема за його участі видано «Інструкцію з застосування легкоплавкої фарфорової маси «Ф.Л.-І» для жакет-коронки та вкладок», займається вдосконаленням у застосуванні акрилових мас. Зокрема запропонований безпосередній спосіб виготовлення вкладок з акрилової пластмаси був опубліковано в книгах: А.І. Бетельман «Зубне протезування», Київ, 1956, а також у виданні І.Й. Новик «Хвороби зубів в дітей», Київ, 1961 [5].

С.А. Шмерцлер був постійним доповідачем на наукових конференціях, частим гостем зі своїми доповідями на засіданнях Київського наукового товариства стоматологів, а також львівського.

На той час кафедра ортопедичної стоматології ЛДМІ працювала над питаннями: застосування пластмас, які швидко тверднуть, у знімному та незнімному протезуванні (Я. Збарж, Д. Леонтович, С. Шмерцлер, В. Пінчук, Л. Ковбасюк), удосконалення конструкцій часткових знімних протезів

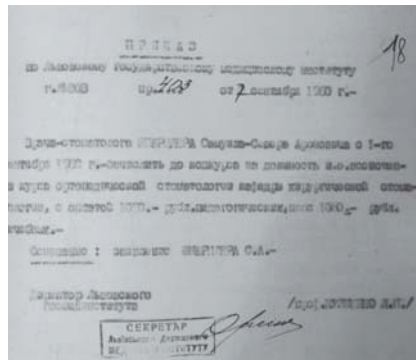

Рис. 4. Наказ на С.А. Шмерцлера (особова справа ЛНМУ).

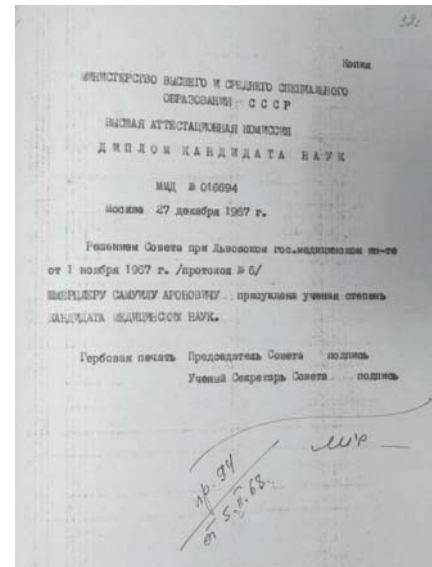

Рис. 5. Копія диплома кандидата наук С.А. Шмерцлера (особова справа ЛНМУ).

зів (Я. Збарж, Д. Леонтович, В. Пінчук), ортопедичних втручань при комплексному лікуванні захворювання пародонта (Я. Збарж, Б. Мартінек, М. Халавка), незнімне протезування (В. Пінчук, Б. Мартінек, Л. Ковбасюк, С. Шмерцлер), вивчення впливу гальванічних струмів у порожнині рота (Л. Ковбасюк, В. Пінчук), протезування керамікою (С. Шмерцлер, Р. Гумецький), лікування зубощелепних деформацій і дитячого протезування (С. Шмерцлер, Л. Чучмай, В. Макеев).

У 1967 р. асистент С.А. Шмерцлер успішно захистив кандидатську дисертацію. Темою його дисертації була «Діагностика сагітальних аномалій прикусу на підставі внутрішньоротового дослідження і форми профілю обличчя» (Діагностика сагітальних аномалій прикусу на основе внутриротового исследования и формы профиля лица). 27 грудня 1967 року він отримав диплом кандидата медичних наук [3, 4, 5].

Працюючи на кафедрі ортопедичної стоматології до червня 1971 р., асистент С.А. Шмерцлер завжди був авторитетом у виготовленні керамічних протезів, естетичних протезів, коронки та вкладки з порцеляни (фарфору). Був висококласним спеціалістом з проблем ортодонтичного лікування зубощелепних деформацій у дітей.

Рис. 1. Копія диплому С.А. Шмерцлера (особова справа ЛНМУ).

Упродовж своєї практичної, наукової та педагогічної праці на кафедрі ортопедичної стоматології асистент Самуїл Шмерцлер, а також і згодом, після виходу на пенсію, консультував своїх колег і підготував ряд високопрофесійних спеціалістів.

Помер у 1983 році і похований на Янівському кладовищі у Львові. С.А. Шмерцлер заслужив повагу колективу кафедри та співпрацівників

своюю доброзичливістю та досконалим володінням теоретичного матеріалу та вмінням викладання для студентів, що відобразилося у численних подяках як від студентів, так і пацієнтів.

Свої непересічні знання з виготовлення фарфорових жакет-коронки Самуїл Аронович Шмерцлер передав майбутнім кандидатам медичних наук – Роману Гумецькому, а відновлення клиноподібних дефектів фарфоровими вкладками Михайлові Шнайдерману. Захоплення ортодонтичним лікуванням деформацій зубних рядів він передав одному з авторів статті, професору Валентину Макєєву.

У цьому році виповнюється 65 років з дня заснування стоматологічного факультету Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького та 60 років першого випуску лікарів-стоматологів цього факультету. І ми наступні покоління стоматологів з вдячністю і пошаною згадуємо своїх вчителів-наставників, які стояли у джерел нашої майбутньої професії. *Честь їм і слава!*

ПОСИЛАННЯ

1. Lvivskiy derzhavnyi medychnyi instytut. Za red. M.Pavlovskiy, I.Datsenko, L.Petrukh. «Slovyk». 1994. 238s.
2. Stupnytskyi R.M., Mahlovanyi A.V., Hrynovets V.S., Kukhta V.S. Stomatolohichnomu fakultetovi u Lvovi 50–rokiv. Lviv, 2008. – 287 s.
3. Hrynovets V.S., Makieiev V.F., Kukhta V.S., Petryshyn O.A. Lvivska universytetska shkola ortopedychnoi stomatolohii. Suchasna stomatolohiia. 2019. № 3. S.96-100.
4. Hrynovets V.S., Makieiev V.F. Lvivska universytetska shkola ortopedychnoi stomatolohii. Ukrainska naukova stomatolohichna shkola: istorychni narysy/ Zared.: Mazur I.P., Pavlenka O.V., Skrypnyk I.L. – Kropyvnytskyi: Polium, 2020. – S. 72–75.
5. Osobova sprava № 933. Arkhiv LNMU im. Danyla Halytskoho.
6. Kukhta S.Y., Hrynovets V.S. Historical sketches on the development of dentistry in Lviv/Diseases of the Periodontium. Etiology. Pathogenesis. Diagnosis. Treatment // Ripetska O., Deneha I., Hrynovets V., Hysyk M. – Lviv: Liga-Press, 2004. – S.167–170.
7. Robern G. Craig Materialy stomatologiczne. Wroclaw, 2008. 608 s.

ПРОСТОЙ. НАДЁЖНЫЙ. ПРОЧНЕЙШАЯ ФИКСАЦИЯ.

Мерон – стеклоиономерный цемент для постоянной фиксации любых ортопедических конструкций

- Простота работы: не надо протравки и адгезива
- Превосходные показатели адгезии к дентину и эмали
- Малая толщина адгезивной плёнки
- Выделение защитных фторидов
- Обладает прозрачностью необходимой для фиксации цельнокерамических коронок и мостов

Официальные дистрибьюторы в Украине:

Дентал депо Украина · Меридиан ·
Вершина Дент · Оксия · Стамил · Усмiшка

Мерон

Форма заказа

Отправитель, подпись врача

170784
№ клиента

Дата Подпись

Мы заказываем:

~~Бонд для техники полного протравливания
Самопротравливающий бонд
Активатор двойного отверждения
Аппликационные щеточки
Праймер для керамики
Праймер для металла
Праймер для циркония
Лак~~

В будущем заказывайте
только Futurabond U!

Обратите внимание
на актуальное предложение!

«U» – это все, что вам необходимо

- Универсальный адгезив двойного отверждения
- Самопротравливание, селективное или тотальное протравливание – Вам, как пользователю, предоставлена полная свобода выбора!
- Исключительная многофункциональность применения
 - для прямых и не прямых реставраций
 - полностью совместим со всеми фотополимерными композитами и композитами двойного и химического отверждения без дополнительного активатора
 - надежная адгезия к различным материалам, таким как металл, оксид циркония и алюминия, а также силикатной керамике – без дополнительного праймера
- Наносится одним слоем – общее время работы всего 35 секунд

Futurabond® U

Официальные дистрибьюторы в Украине:

Дентал депо Украина · Меридиан · Вершина Дент · Оксия · Стамил · Усмшка